

Biuletyn

Polskie Towarzystwo Informatyczne

nr 5-6/212-213 • rok XXIII • maj-czerwiec 2004

ISSN 0860-2158

od Redakcji

Drodzy Czytelnicy

W dzisiejszym numerze będą dwie niespodzianki. Pierwsza to prezentacja elektronicznej wersji Biuletynu PTI. Pomysł zrodził się już jakiś czas temu i miał być odpowiedzią na coraz częściej zgłaszane zapotrzebowanie na ogólnodostępne archiwum naszego Biuletynu. Na razie elektroniczne archiwum Biuletynu obejmuje okres od 1997 r., kiedy to niżej podpisana objęła redakcję pisma. Wszystkie numery historyczne, które powstawały pod fachową opieką pani redaktor Barbary Osuchowskiej, zeskanował swego czasu kol. Borys Czerniejewski. Pliki tekstowe czekają na uzupełnienie wersjami pdf i będą włączone do archiwum w kolejnym etapie prac.

Druga niespodzianka to miły gość na naszych łamach, który dał się poznać w czasie 3. Kongresu Informatyki Polskiej jako wnikliwy obserwator skutków wpływu wszechobecnej technologii informatycznej na młode pokolenie. Jego wystąpienie w sesji „Informatyka w mediach, informatyka jako medium” prowadzonej przez kol. Piotra Fuglewicza spotkało się z dużym zainteresowaniem publiczności. Jest młodym informatykiem, na co dzień pracuje w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym jako kierownik projektów, zajmuje się również pracą dydaktyczną w Instytucie Informatyki Politechniki Poznańskiej. To jego debiut w charakterze felietonisty – pisze, jak młodzież informatyczna rozpoczynająca życie zawodowe widzi swoje szanse na rozwój we współczesnej polskiej rzeczywistości. Chciałabym, aby kol. Andrzej Swędryński częściej dzielił się z nami swoimi przemyśleniami.

Zapowiadana relacja ze spotkań klubów informatyka w Warszawie i Szczecinie ukaże się w następnym numerze Biuletynu.

Powinam na zakończenie życzyć Państwu udanych wakacji, ale ponieważ Biuletyn dotrze do odbiorców, gdy lato będzie w całej pełni – wyrażę tylko nadzieję, że wywczaszą się udane i dadzą Państwu dużo potrzebnego wypoczynku.

Ewa Łukasik
Redaktor Biuletynu PTI

e-Biuletyn

Internetowe archiwum Biuletynu PTI Kolejny etap za nami

Udało się. Znalazło się troje zapalonych studentów, którzy zdecydowali się na przygotowanie, w ramach prowadzonej przeze mnie pracy inżynierskiej, ogólnodostępnego internetowego archiwum Biuletynu PTI. W przeciągu niecałego półrocza dopracowali koncepcję, przygotowali projekt, „ucyfrowili” archiwalne numery Biuletynu i zrealizowali system. Niech mi wolno będzie przedstawić autorów przedsięwzięcia, już inżynierów, Teresę Sadowską, Grzegorza Przybyła i Roberta Florka – na zdjęciu tuż po obronie pracy inżynierskiej w Instytucie Informatyki Politechniki Poznańskiej.

autorzy e-Biuletynu: Grzegorz Przybył, Teresa Sadowska i Robert Florek

Na razie elektroniczne archiwum obejmuje okres od 1997 r., gdy Biuletyn zaczął się ukazywać w Informatyce. Wcześniejsze bezcenne numery zredagowane przez panią Barbarę Osuchowską mamy już w formie tekstowej. Zeskanował je swego czasu kol. Borys Czerniejewski. Była to ogromna praca, o której piszemy chyba po raz

pierwszy. Uzupełnimy teksty plikami w formacie pdf i udostępnimy w archiwum w drugim etapie prac. Na razie można znaleźć namiastkę – jeden historyczny numer z 1988r. Proszę zwrócić uwagę, że szata graficzna, a przede wszystkim winiетка wersji elektronicznej zmienia się zgodnie z drukowanym oryginałem. Zapraszamy na stronę www.cs.put.poznan.pl/biuletynpti.

Proponuję Państwu zapoznanie się z fragmentami opisu interfejsu ułatwiającego nawigację po elektronicznym archiwum Biuletynu. Nieco zmodyfikowany opis pochodzi z pracy inżynierskiej autorów systemu: Teresy Sadowskiej, Grzegorza Przybyła i Roberta Florka i drukuję go za zgodą autorów.

Ewa Łukasik

Interfejs użytkownika internetowego Biuletynu PTI

Strona główna

Na stronie głównej wortalu, w centralnej jego części, jest wyświetlony artykuł (lub artykuły), który został wpisany do bazy ze statusem artykułu ze strony głównej. W lewej kolumnie ekranu znajdują się hiperłącza do wszystkich artykułów aktualnego biuletynu oraz odwołanie do pliku pdf, zawierającego biuletyn w postaci umożliwiającej obejrzenie go lub wydrukowanie w formie klasycznej.

Artykuły mogą być opatrzone zdjęciami i rysunkami umieszczonymi w trzech standardowych miejscach. Jeden z nich – „u góry po lewej stronie artykułu” – pokazany został na rysunku. Pozostałe, to „u góry po prawej stronie artykułu” oraz „na dole pod tekstem artykułu”.

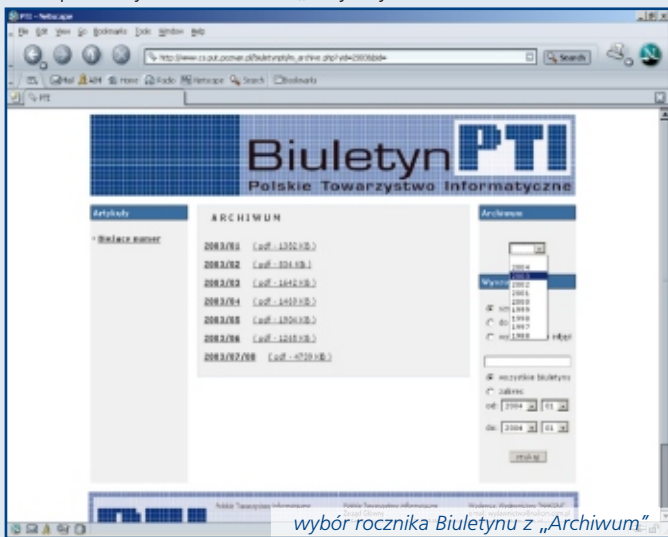
Archiwum

Po prawej stronie ekranu znajduje się blok „Archiwum” umożliwiający odwoływanie się do numerów archiwalnych Biuletynu.

strona główna internetowego Biuletynu PTI

Rozwijane pole „combo” wyświetla lata, dla których zgromadzono archiwalia. Po wybraniu roku w centralnej części ekranu ukazują się hiperłącza do poszczególnych biuletynów wraz z odnośnikami do plików pdf zawierających biuletyn w formie klasycznej. Pokazuje to kolejny rysunek. Na liście po lewej stronie znajduje się odnośnik do wersji HTML biuletynu, po prawej odnośnik do pliku pdf. Powrót do bieżącego numeru biuletynu umożliwia odnośnik „Bieżący numer” po lewej stronie w bloku „Artykuły”.

wybór rocznika Biuletynu z „Archiwum”

Wyszukiwanie

Blok „Wyszukiwanie” umieszczony w prawej kolumnie umożliwia kilka sposobów wyszukiwania artykułów zapisanych w bazie. „Szybkie” oznacza wyszukiwanie na podstawie słów kluczowych, tytułów artykułów, nazwisk oraz imion autorów. Wyszukiwanie

wynik wyszukiwania hasła „kongres” dla biuletynów 2000/01-2004/01

„dokładne” dotyczy treści artykułów. Możliwe jest również określenie zakresu czasowego biuletynów poddanych przeszukiwaniu. Wyniki wyszukiwania wyświetlane są w formie listy odnośników do numeru biuletynu i tytułu artykułu.

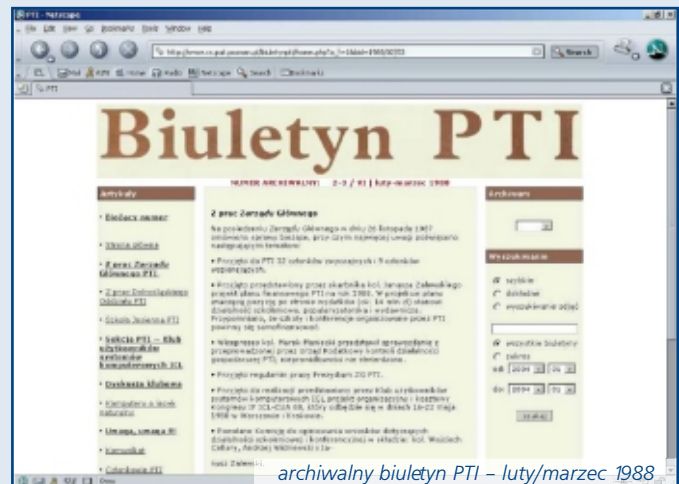
Wyszukiwać można również zdjęcia, dla których przechowuje się w bazie ich tytuły i słowa kluczowe. Znalezione zdjęcia są wyświetlane w postaci miniatur. Po wybraniu miniaturki w osobnym oknie wyświetla się zdjęcie w formie powiększonej. Na rysunku został przedstawiony przykładowy wynik w wyszukiwania zdjęć na podstawie hasła „tort”.

wynik wyszukiwania zdjęć opisanych hasłem „tort”

Zmiana szaty graficznej

Wortal biuletynu PTI stara się odwzorować jak najwierniej oryginalny wygląd biuletynu. Dlatego też wraz ze zmieniającą się winiętką i kolorami biuletynu zmienia się również wygląd strony – przykłady pokazują kolejne rysunki.

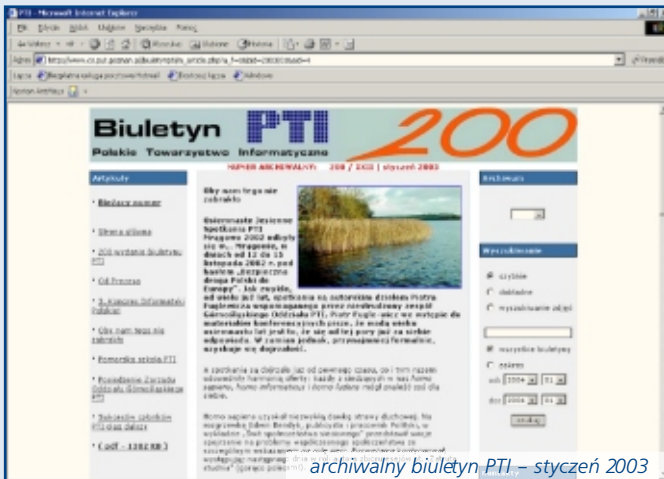

archiwalny biuletyn PTI – luty/marzec 1988

archiwalny biuletyn PTI – marzec 2002

archiwalny biuletyn PTI – styczeń 2003

Biuletyn w sprzęcie przenośnym

Archiwum Biuletynu można przeglądać nie tylko w komputerach stacjonarnych i laptopach, lecz także za pomocą palmtopów i multi-

biuletyn PTI w palmtopie i telefonie komórkowym

medialnych telefonów komórkowych, co pokazano na powyższej ilustracji.

G. Przybył, T. Sadowska, R. Florek

Patronat OW PTI

VIII Wiosenny Turniej w Programowaniu Zespołowym Poznań 2004

Pod auspicjami Instytutu Informatyki Politechniki Poznańskiej oraz Oddziału Wielkopolskiego Polskiego Towarzystwa Informatycznego odbył się VIII Wiosenny Turniej w Programowaniu Zespołowym. W walce o nagrody, która toczyła się w budynku Politechniki Poznańskiej, wzięło udział 38 drużyn liczących razem 101 zawodników. Popularność Turnieju z roku na rok rośnie, gdyż, jak informują organizatorzy, jest to prawie dwukrotnie więcej niż w Turnieju zeszłorocznym. Ponadto, zdalnie, do zmagania dołączyło 26 zawodników zrzeszonych w 14 drużynach, którzy nie mogli osobiście uczestniczyć w Turnieju. Zawodnicy reprezentowali Politechnikę Poznańską, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Wrocławski, Akademię Ekonomiczną w Poznaniu, Uniwersytet Warszawski oraz szkoły średnie z Poznania i Bydgoszczy. Drużyny rozwiązywały 9 zadań. Dwóm zwyciężskim zespołom udało się rozwiązać po 7 zadań. Szczegóły zawiera poniższa tabelka, a wykres obrazuje dramaturgię zawodów.

Zwycięzcy VIII Wiosennego Turnieju w Programowaniu Zespołowym, Poznań 2004

miejsce	nazwa drużyny	skład drużyny	I. zadań	czas
1	Świstaki, ale jakie!	Michał Bartoszkiewicz PP I rok Marek Cygan UW I rok Jakub Radoszewski UW I rok	7	13:18:38
2	1337	Paweł Gawrychowski UWr II rok Jakub Łopuszański UWr II rok Tomasz Wawrzyniak UWr II rok	7	13:34:59
3	Uniwersak Wrocławski	Michał Bartoszkiewicz UWr I rok Paweł Olchawa UWr I rok Maciej Popowicz UWr I rok	6	10:46:10
4	Kernel strikes back!	Jakub Gorgolewski PP III rok Paweł Olchawa PP II rok	5	05:03:14
5	Pogromcy świstaków	Szymon Wąsik PP I rok Wojciech Jaśkowiak PP III rok	5	06:24:16

Zwiększająca się popularność zawodów zespołowych wśród informatycznej młodzieży cieszy, bowiem poza wszelkimi innymi pozytywnymi pokazuje, że młodzi chcą i potrafią pracować w grupie, co jest niezwykle ważne w środowisku tradycyjnych informatycznych indywidualistów.

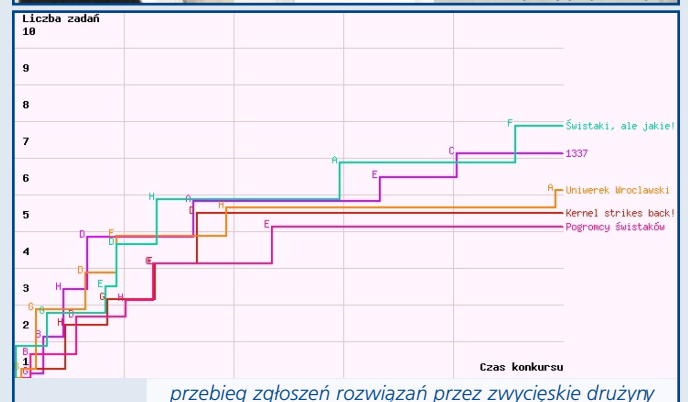
Do sprawnej organizacji turnieju przyczynili się:

dr inż. Artur Michalski – odpowiedzialny za organizację technicznej strony Turnieju,

Bartosz Nowierski, który przygotował większość zadań, dostarczył wzorcowe rozwiązania w języku C oraz przygotował większość testów,

Jan Kniat i Artur Michalski wręczają dyplomy

przebieg zgłoszeń rozwiązań przez zwycięskie drużyny

Władysław Bodzek, który przygotował wzorcowe rozwiązania w języku Pascal, pomagał przy przygotowywaniu testów oraz odpowiadał za administrację systemu sprawdzającego,

dr inż. Grzegorz Waligóra oraz **Piotr Zieliński**, którym organizatorzy dziękowali za pomoc przy wymyślaniu i opracowywaniu zadań,

Rafał Jeziorny (UAM), który stworzył system sprawdzający zadania online,

Koło Naukowe BooBoo przy Instytucie Informatyki PP, które zadbało o wyżywienie uczestników oraz o zgodny z regulaminem przebieg Turnieju.

E.Ł. na podstawie <http://contest.cs.put.poznan.pl/wtpz04/>
(autorstwa Władysława Bodzka i Bartosza Nowierskiego)

I Ogólnopolskie Zawody Sumo Robotów

Zawody Sumo Robotów polegają na rywalizacji dwóch inteligentnych robotów mobilnych umieszczonych na specjalnie przygotowanym ringu. Maszyny walczą na miniaturze maty do sumo o średnicy 154 cm. Jak w prawdziwych zawodach należy wypchnąć przeciwnika poza krąg maty. Nie wolno go przy tym uszkodzić.

przygotowanie robotów do walki

12 czerwca punktualnie o godz. 12:00 rozpoczęły się w Poznaniu, pod auspicjami Oddziału Wielkopolskiego PTI, I OGÓLNOPOLSKIE ZAWODY SUMO ROBOTÓW zorganizowane przez **Koło Naukowe Automatyki i Robotyki „CybAiR”** działające na Politechnice Poznańskiej. Roboty rywalizowały ze sobą staczając pojedynki zgodnie z regułami walk sumo (klasa japońska, FUJISOFT ABC Inc.). Zwycięzca jest wyłaniany przez werdykt sędziowski. Poniżej przytaczamy regulamin tych niecodziennych zawodów. W zawodach wzięło udział 11 drużyn.

zwycięski AGH-UST i Morpher (III miejsce)

Zwyciężyła drużyna AGH-UST studentów IV roku kierunku Robotyka i Mechatronika z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w składzie:

**Grzegorz Czyżowski, Robert Nogiec,
Mateusz Kryński, Kajetan Kwaśnicki.**

O zwycięskim robocie Jaśku pisała red. Marta Bosak w Gazecie Krakowskiej, 15.06.04 (<http://www.agh.edu.pl/komunikaty/gk.html>).

zwycięzcy z AGH

Drugie i trzecie miejsce zajęły drużyny studentów kierunku Automatyka i Robotyka z Politechniki Poznańskiej:

- **DreamTeam** (IV rok): Mariusz Cieśla, Marek Kraft, Krzysztof Kalak, Tomasz Lange, Łukasz Matecki;
- **Morpher** (III rok): Małgorzata Frankowska, Wiktor Schmidt, Tomasz Huś.

Zawody spotkały się z ogromnym zainteresowaniem zawodników, publiczności i mediów. Na sali zgromadziło się ok. 300 obserwatorów. Honorowym członkiem Jury był Dariusz Rozum – Prezes **Polskiego Związku Sumo**. Dzięki pomocy firmy ICPnet przeprowadzono bezpośrednią transmisję konkursu w sieci Internet. Więcej szczegółów można znaleźć na stronie internetowej koła CybAiR: <http://cybair.cie.put.poznan.pl/>

Regulamin zawodów sumo robotów

1. Mecz sumo (definicja):

Mecz sumo rozgrywany jest między dwoma drużynami, z których każda wystawia jednego robota zgodnie z zamieszczonymi w tej instrukcji zasadami. Celem meczu jest zdobycie punktu. Mecz toczy się w obrębie określonego zasadami ringu. Punkty przyznają sędziowie. Zasady przyznawania punktów zamieszczone są w dalszej części instrukcji.

2. Wymagania dla robota:

- na starcie meczu robot musi mieć takie wymiary, aby zmieścił się w pudełku 200 mm (szerokość) na 200 mm (długość); wysokość nie jest ograniczona,
- kształt robota może być dowolny,
- robot może zmieniać kształt po rozpoczęciu meczu, nawet poza wymiary określone jako wymagane na początku meczu,
- robot nie może po rozpoczęciu meczu zmienić kształtu tak, że rozdzieli się fizycznie na 2 lub więcej części, chyba że wymiar części nie przekracza 1 cm³ (śruby, wkręty itp.) – naruszenie tej zasady powoduje przyznanie wygranej przeciwnikowi,
- waga robota nie może przekraczać 3 kg,
- robot musi być autonomiczny,
- robot musi mieć wbudowany mechanizm umożliwiający start dopiero 5 sekund po uruchomieniu przez operatora po wydaniu komendy rozpoczęcia meczu przez sędziego,
- nie ma ograniczeń w doborze elementów, zarówno mechanicznych, jak i elektronicznych używanych do zbudowania robota,
- robot musi być nazwany,
- dodatkowo zabronione jest:
  - zakłócanie pracy urządzeń elektronicznych w robocie drużyny przeciwnej poprzez wykorzystanie jakichkolwiek urządzeń zakłócających,
  - używanie części, które mogą w jakikolwiek sposób uszkodzić ring,
  - używanie urządzeń mogących podpalić robota przeciwnika,
  - używanie urządzeń przechowujących jakąkolwiek ciecz, pył czy gaz w celu późniejszego wykorzystania ich przeciw robotowi drużyny przeciwnej,
  - używanie urządzeń wyrzucających jakiekolwiek przedmioty w kierunku robota przeciwnika,
  - przyklejanie robota do powierzchni ringu przy wykorzystaniu jakichkolwiek przysawek czy kleju.

3. Wymagania stawiane polu rozgrywki:

- przez obszar ringu rozumiemy zarówno okrąg ringu, jak również przestrzeń poza ringiem (zwaną dalej zewnętrzną przestrzenią ringu),
- ring ma wysokość 5 cm i średnicę 154 cm (mierzoną między najbardziej oddalonymi od siebie punktami linii oddzielającej okrąg ringu od obszaru zewnętrznego); powierzchnia wykonana jest z gumy,
- linie Shikiri (linie określające pozycje startowe robotów) są do siebie równoległe, mają kolor brązowy, szerokość 2 cm i długość 20 cm,
- ring zaznaczony jest białą linią grubości 5 cm, przy czym przyjmujemy, iż linia wchodzi w skład obszaru ringu,
- poza zewnętrzną krawędzią ringu musi być pozostawiona przestrzeń co najmniej 100 cm.

4. Prowadzenie meczu:

- każdy mecz składa się z 3 rund,
- drużyna, która jako pierwsza zdobędzie 2 punkty, wygrywa mecz,
- jeśli mecz nie zakończy się w z góry określonym przedziale czasu, zwycięstwo przyznawane jest drużynie, która ma na swoim koncie punkt, a w przypadku remisu prowadzona jest dodatkowa runda, której zwycięzca zostaje zwycięzcą meczu.

5. Rozpoczynanie, wstrzymywanie i zakończenie meczu:

- na znak sędziego reprezentanci drużyn wkraczają na ring i ustawiają swoje roboty na linii Shikiri,
- po prawidłowym rozstawieniu robotów na znak sędziego reprezentanci drużyn uruchamiają roboty, po czym mają 5 sekund na opuszczenie obszaru ringu, zanim roboty zaczną funkcjonować,
- mecz może zacząć, zakończyć, wstrzymać i wznowić tylko sędzia.

6. Czas trwania meczu:

- cały mecz (3 rundy) trwa 3 minuty,
- z czasu tego wyłączone są standardowe, 30-sekundowe przerwy pomiędzy poszczególnymi rundami,
- wszelkie inne, nieprzewidziane przerwy.

7. Punktacja

Jeden punkt przyznawany jest drużynie, gdy przed zakończeniem czasu meczu:

- robot drużyny wypchnie robota drużyny przeciwnej z ringu (przy zachowaniu zasad zawartych w regulaminie),
- robot drużyny przeciwnej w jakikolwiek sposób zetknie się z polem poza ringiem bez udziału robota drużyny,
- robot drużyny przeciwnej będzie stał nieruchomo przez 30 sekund,

- robot drużyny przeciwnej będzie wyraźnie unikał walki (decyzję o tym podejmuje sędzia),
- drużyna przeciwna wycofa się z meczu w trakcie jego trwania (drużyna przeciwna otrzymuje automatycznie 2 punkty i wygrywa mecz),

dodatkowo sędzia może zarządzić zatrzymanie i rozpoczęcie rundy od nowa, gdy:

- roboty poruszając się po ringu nie będą miały ze sobą kontaktu przez 30 sekund,
- oba roboty niezależnie, w tej samej chwili opuszczają ring,
- roboty zaklinują się lub w inny sposób wzajemnie unieruchomią.

8. Naruszenia przepisów

Przez naruszenie przepisów zawodów rozumie się:

- obrażanie lub urażenie w jakikolwiek sposób (werbalny i niewerbalny) przedstawicieli drużyny przeciwnej lub sędziego,
- używanie w nazwach robotów wyrazów powszechnie uznawanych za nieprzyzwoite,
- wchodzenie do obszaru ringu w trakcie trwania rundy,
- nieprzestrzeganie 5-sekundowej przerwy między ogłoszeniem przez sędziego rozpoczęcia rundy a uruchomieniem robota.

9. Kary:

- drużyna uczestnika naruszającego przepisy automatycznie uznawana jest w meczu za przegraną, niezależnie od dotychczasowego przebiegu meczu.

Sędzia może uznać, że zamiast ukarania drużyny wystosuje oficjalne ostrzeżenie.

*E.Ł. na podstawie
<http://cybair.cie.put.poznan.pl/>
oraz <http://www.agh.edu.pl/komunikaty/gk.html>*

Międzydroje 2004

Relacja z VII konferencji z cyklu:

„Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji”

„Informacja – dobra lub zła nowina”

W dniach 27-28 maja 2004 r. w Międzydrojach odbyła się siódma już z kolei edycja konferencji z cyklu „Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji”. Organizatorem od samego początku jest Zakład Społeczeństwa Informacyjnego, działający w ramach Instytutu Informatyki w Zarządzaniu na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US. Po raz piąty współorganizatorem była także Sekcja Problemów Społeczeństwa Globalnej Informacji, która działa przy Polskim Towarzystwie Informatycznym. Tematem przewodnim konferencji była „Informacja – dobra lub zła nowina”.

Tegoroczna konferencja została zorganizowana w położonym nad samym morzem hotelu Slavia, który jak się później okazało, jest bardzo dobrym miejscem na tego typu imprezy. Na konferencję przybyło ponad 70 osób, wśród których znalazły się znane postacie środowiska naukowego, przedstawiciele branży IT oraz studenci.

uczestnicy konferencji

Pierwszy dzień konferencji rozpoczął się rejestracją uczestników oraz zakwaterowaniem ich w pokojach. O godzinie 11 nastąpiło uro-

czyste otwarcie konferencji, którego dokonali kierownik Zakładu Społeczeństwa Informacyjnego prof. dr hab. Agnieszka Szewczyk oraz dyrektor Instytutu Informatyki w Zarządzaniu US prof. dr hab. Zdzisław Szyjewski. Wkrótce potem zaczęły się wystąpienia prelegentów. W pierwszej sesji wystąpili: prof. dr hab. Andrzej Straszak ze Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica z Płocka, prof. dr hab. inż. Adam Górski z Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości z Poznania, dr inż. Joanna Papińska-Kacperk z Uniwersytetu Łódzkiego oraz dr Krystyna Polańska ze Szkoły Głównej Handlowej z Warszawy. Prelegenci poru-

prof. Agnieszka Szewczyk i prof. Adam Górski

szali różnorodne zagadnienia, począwszy od społeczeństwa głodu wiedzy i nadmiaru surowej lub starzejącej się wiedzy poprzez komunikację społeczną i procesy informacyjne, ocenę rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce, a skończywszy na informacji i jej wiarygodności. Po zakończeniu prezentacji miała miejsce bardzo interesująca dyskusja, po której uczestnicy udali się na przerwę obiadową. W wolnym czasie wiele osób wybrało się na spacer nad morze, a trzeba przyznać, że pogoda temu sprzyjała.

Druga sesja rozpoczęła się o godzinie 16. W roli prelegentów wystąpili: mgr Dorota Lewicka-Wojnarowicz z Uniwersytetu Szczecińskiego, prof. dr hab. Lew W. Zacher z Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania oraz prof. dr hab. Zygmunt Drażek z Uniwersytetu Szczecińskiego. W tej sesji zostały omówione następujące

obrazy konferencyjne, pierwszy plan: prof. Z. Szyjewski i prof. Z. Drażek

zagadnienia: komunikacja i jej podstawowe funkcje w procesach informacyjnych, jednostka w społeczeństwie informacyjnym oraz organizacja i zarządzanie przepływem informacji na zdalnym studium podyplomowym. Na tym zakończył się pierwszy dzień obrad. Uczestnicy udali się na zasłużony wypoczynek, by o godzinie 20 wziąć udział w uroczystej kolacji. Choć po zakończeniu pierwszego dnia obrad kilka osób opuściło Międzyzdroje, to jednak na samą kolację przybyła duża liczba uczestników. Oprócz bogato zastawionych w różnorodne potrawy stołów, uczestnicy zastali przygrywającego w tle DJ umilającego atmosferę muzyką. Pani prof. dr hab. Agnieszka Szewczyk wzniosła toast za wszystkich przybyłych i reszta wieczoru przebiegła pod znakiem miłej zabawy na parkiecie, ciekawych rozmów i dobrego humoru.

Drugi dzień obrad rozpoczęła prof. dr hab. inż. Małgorzata Dolińska z Politechniki Lubelskiej mówiąc na temat projektowania zintegrowanego systemu informacyjnego marketingu. Aspekt dokumentów elektronicznych w społeczeństwie informacyjnym poruszył mgr inż. Gerard Wawrzyniak z firmy Ebstream. Potem wystąpiła mgr Iwona Gruszka z Akademii Ekonomicznej z Katowic, która wyjaśniła zawłości sortingu klientów zakładu ubezpieczeń w systemie „4eMka”. Następnie przysła kolej na dr Ewę Frąckiewicz z Uniwersytetu Szczecińskiego, która prezentowała informacje na temat wiedzy o kliencie w systemie informacji marketingowej. Ostatnim prelegentem w tej sesji był dr Stanisław Iwan z Akademii Morskiej ze Szczecina, który omówił badania kosztów informacji w określonym obiegu wiedzy.

Drugą sesję tego dnia rozpoczął dr Czesław Ślusarczyk ze Szkoły Głównej Handlowej z Warszawy, mówiąc na temat informacji i technologii informacyjnych jako czynników rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Następna w kolejności była mgr Dorota Dżega z Politechniki Szczecińskiej, która rozwinęła temat niepewności informacji w procesie decyzyjnym. Ostatni prelegent konferencji, dr Bartosz Nowicki z firmy Rodan Systems S.A., omówił

zarządzanie wiedzą w procesie przygotowywania projektów strukturalnych w oparciu o platformę ICONS. Na tym zakończyły się wystąpienia uczestników oraz obrady konferencyjne.

Tegoroczna konferencja była zdecydowanie udana pod wieloma względami, zarówno tematycznymi, jak i organizacyjnymi. Wysoka frekwencja świadczy o tym, że konferencja ma swoje stałe miejsce w kalendarzu wielu osób ze środowiska naukowego oraz cieszy się z roku na rok coraz większą popularnością. W tym roku znowu dopisała pogoda, z czego na pewno wszyscy byli zadowoleni. Mamy nadzieję na ponowne spotkania w następnych latach.

Zakład Społeczeństwa Informacyjnego, główny organizator cyklu konferencji „Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji”, liczy siedem osób i jest jednym z sześciu zakładów w Instytucie Informatyki w Zarządzaniu. Kierownikiem Zakładu jest prof. dr hab. Agnieszka Szewczyk, która jest również zastępcą dyrektora ds. dydaktyki w Instytucie Informatyki w Zarządzaniu oraz prodziekanem Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania US. Ponadto w Zakładzie pracują: dr Ewa Krok, dr Marek Mazur, dr Grzegorz Wojarnik, mgr Michał Nowakowski, mgr Justyna Sarnańska oraz mgr Zbigniew Stempnowski. Zajęcia, które prowadzi Zakład to: Problemy Społeczeństwa Informacyjnego, Multimedialne Technologie Informacyjne, Problemy Globalizacji Informacji, Informatyk na Rynku Pracy oraz e-Biznes.

Do tej pory odbyło się sześć konferencji z cyklu „Problemy Społeczeństwa Globalnej Informacji” o następujących tematykach: „Kultura informatyczna w społeczeństwie globalnej informacji” (1998), „Świadomość informatyczna społeczeństwa” (1999), „Społeczeństwo informacyjne przyjazne dla osób specjalnej troski” (2000), „Ekonomiczne aspekty globalizacji informacji” (2001), „Telepraca – szansą czy zagrożeniem na rynku pracy?” (2002) oraz „Wiedza – światłem na drodze do społeczeństwa przyszłości” (2003). Tegoroczne materiały konferencyjne – licząca ponad 600 stron praca pod redakcją naukową prof. US dr hab. Agnieszki Szewczyk, której recenzentem jest prof. dr hab. inż. Zdzisław Gomółka, zawiera publikacje 100 autorów.

materiały konferencyjne

Zapraszamy na oficjalną stronę WWW Zakładu Społeczeństwa Informacyjnego, którą można oglądać pod poniższym adresem: <http://iivz.univ.szczecin.pl/zsgi>.

Tekst i zdjęcia: Michał Nowakowski

posiedzenie ZG PTI

Posiedzenie ZG PTI dnia 18 marca 2004

Prezes PTI prof. Z. Szyjewski uroczystie wręczył Certyfikat Jakości Kwidzińskiemu Centrum Szkoleniowemu na ręce kierowniczkę centrum, pani Małgorzaty Karolewskiej i wykładowcy informatyki, pana Mariusza Paciorka. Po wręczeniu wysłuchano relacji z wizytacji centrum, której dokonała wiceprezes PTI kol. Alicja Myszor, a także prezentacji centrum przedstawionej przez jego kierowniczkę.

Po przedstawieniu przez sekretarza generalnego kol. Jerzego Nowaka kandydatury NASK jako członka wspierającego PTI kategorii A wraz z propozycją współpracy i krótkiej dyskusji prezes – po stwierdzeniu kworum – zarządził głosowanie. Uchwałą ZG PTI przyjęto

NASK na członka wspierającego i upoważniono Prezesa i Sekretarza Generalnego do podpisania stosownej umowy. Kol. Jacek Niwicki przedstawił wstępną propozycję zgłoszenia ośrodka Cyfronet AGH jako członka wspierającego.

Następnie podjęto uchwały dotyczące:

- przyjęcia bilansu, rachunku zysków i strat za 2003 r.,
- przyjęcia sprawozdania ZG,
- przeznaczenia zysku za rok 2003 r. na cele statutowe,
- przyjęcia budżetu na rok 2004 r.,
- przyjęcia 16 nowych członków PTI (ich listę zamieszczono w Biuletynie 3-4).

Wiceprezes PTI kol. Alicja Myszor przestawiła inicjatywę członków PTI w Bydgoszczy (głównie pracowników uczelni) powołania w tym mieście Koła PTI. Zebranie założycielskie zaplanowano na 20 kwietnia br., a formalnego jego powołania dokona Zarząd Oddziału Wielkopolskiego. Wstępnie omówiono plan konferencji organizowanych przez PTI w 2004r. Koło Gdańskie nie przewiduje organizacji konferencji w Juracie ze względu na planowaną na październik VI KKIO, przewiduje się natomiast organizację tradycyjnych już konferencji: XVI Szczyrk, XX Mragowo i VI Informatyk Zakładowy. Kol. Wojciech Olejniczak poinformował, że konferencja na temat ryzyka przedsięwzięć informatycznych została przesunięta na styczeń 2005 r.

Prof. Janusz Górski omówił zamierzenia dotyczące tegorocznej Krajowej Konferencji Inżynierii Oprogramowania.

Kol. Beata Kwiatkowska przedstawiła informacje o niedawnych warsztatach edukacyjnych w Toruniu oraz o planowanych warsztatach TEX-a i LaTeX-a.

Został zaprezentowany i rozdany zainteresowanym nowy folder informacyjny PTI, opracowany przez kol. Halinę Czarnowską z Katowic.

Kol. Lech Madeyski zaprezentował wizję Oddziału Dolnośląskiego przyszłości e-Informatyki i zapewnienia przedsięwzięciu wsparcia technicznego. Jego budowa miałaby opierać się na dwóch filarach – czasopiśmie naukowego oraz warstwy portalowej, budującej społeczność internetową i skupionej na wydawaniu materiałów konferencji, publikowaniu całości i fragmentów prac magisterskich, przeglądów prac doktorskich, wyników badań statutowych. Po dyskusji Sekretarz Generalny zgłosił wniosek o przygotowanie biznes-planu dla przedsięwzięcia, zastrzegając, że nie widzi możliwości etatowego zatrudnienia.

W odpowiedzi na oficjalne zapytanie koła toruńskiego omawiano sprawę rozwoju formuły ECDL (ze względu na wysokie koszty odłożono wprowadzenie Advanced ECDL oraz nowej tematyki dotyczącej oprogramowania otwartego) oraz działalność Sekcji ECDL.

*E.Ł. na podstawie protokołu
przygotowanego przez kol. Jerzego Nowaka*

felieton

Pozwólcie nam zostać

„Pozwólcie nam zostać!” – apelują do władz Polski kolejne grupy młodych ludzi [PNZ04]. Ogromna ich część planuje po zakończeniu studiów szukać pracy i szczęścia poza granicami kraju. Według danych organizacji studenckich Akademii Ekonomicznej w Poznaniu deklaruje to ponad 75% uczących się na tej uczelni osób. Większość z nich wskazuje na sytuację ekonomiczną Polski jako główny powód wyjazdu. Nie widzą możliwości podjęcia tutaj godziwie płatnej pracy. Oczywiście, częściowo winne są tej sytuacji uczelnie, zarówno państwowe, jak i prywatne, które rozbudziły wybujałe ambicje swoich studentów. Trudno przecież oczekiwać, aby polski rynek mógł wchłonąć produkowanych tak masowo specjalistów od zarządzania czy ekonomii. Czy problem ten dotyczy także społeczności młodych informatyków?

Płynąca z powszechnych mediów odpowiedź brzmi „nie”. Ciągle zawód informatyka wymieniany jest wśród tych, które są i będą na krajowym rynku pożądane i dobrze płatne. Jednocześnie, średnie zarobki programistów w USA spadły z ponad 100 do około 80 tysięcy dolarów rocznie i na razie niewiele wskazuje na to, aby mogły ponownie wzrosnąć. Wydawałoby się zatem, że młodzi informatycy powinni chcieć zostać i szukać pracy w kraju. Jednakże czy powody, dla których utalentowani, młodzi ludzie chcą opuścić swój kraj, są tak proste? Czy problemem, który mają oni przed oczyma, naprawdę jest tylko utrzymanie siebie i swojej przyszłej rodziny?

Wyobraźmy sobie, że jesteśmy odpowiedzialni za stworzenie systemu wspierającego pracę urzędu publicznego w Polsce. Jego pracownicy niechętnie odpowiadają na jakiegokolwiek pytania. Traktują to bowiem jako coś przekraczającego ich zakres obowiązków, a poza tym obawiają się, że tworzony system zmniejszy zakres ich władzy. Procedury urzędu są pogmatwane, odpowiedzialność ludzi za poszczególne zadania rozmyta, nie wiemy, z kim rozmawiać i kto jakie może podejmować decyzje. Zgłaszanie wychwyconych przez nas błędów i niedomówień organizacyjnych przyjmowane jest z gniewem. Cały urząd jest tak naprawdę niepotrzebny społeczeństwu, a jego likwidacja przyniosłaby ulgę większości zainteresowanych.

A teraz wyobraźmy sobie, że jesteśmy częścią zespołu rozwijającego system operacyjny, którego używają miliony ludzi na całym świecie. Albo tworzymy oprogramowanie dla samolotów lub systemów podtrzymujących życie. Lub platformy, na których oparte są inne ważne systemy. Jasno widzimy cel naszej pracy, mamy do dyspozycji wszystkie potrzebne narzędzia, a członkowie zespołu są przyjaźni i skorzy do pomocy. Przełożeni dbają o nasz rozwój, a nasz udział w tworzeniu postępu jest bezdyskusyjny.

Pierwszy obraz wcale nie pochodzi z horroru, a drugi nie jest tylko wytworem sennych marzeń. Oba są bardzo realne i istnieją w tym samym czasie, chociaż w innych miejscach. Które miejsce wybrałaby większość z nas, gdyby tylko miała taką możliwość? Ta możliwość wyboru stoi przed młodymi, utalentowanymi informatykami i wielu z nich z niej korzysta. Czy polskie firmy dostrzegają, że konkurują o najlepszych ludzi ze światowymi gigantami jak Microsoft czy IBM?

A czas działa na korzyść tych drugich. Zmniejszają się bowiem różnice kulturowe, tanieją ceny biletów lotniczych i narasta frustracja polskiego społeczeństwa, czego dowodem jest apel wspomniany powyżej. Wzmacnia to chęć młodych ludzi do wyjazdu. Optymizm wynikający z transformacji ustrojowej został wyczerpany, a łatwość komunikacji zmniejsza gorycz rozłąki z bliskimi. Zresztą, w wielu przypadkach wcale nie trzeba rozstawać się z przyjaciółmi. Razem wyjeżdża cały zespół. A duże polskie firmy informatyczne mają problemy z kadrami. I chodzi tu nie o ilość, ale o jakość. Polskę bowiem opuszczają najlepsi, najbardziej kreatywni, innowacyjni i posiadający największą inicjatywę młodzi ludzie.

Czy można zrobić coś, aby tę sytuację odwrócić? Aby najlepsi informatycy chcieli zostać w Polsce, nie wystarczy po prostu płacić im więcej niż pracownikom innych branż. To nie są ludzie motywowani przez pieniądze [Herzberg00]. **Jeśli polskie firmy chcą przyciągnąć i zachować najlepszych ludzi, muszą mieć wizerunek firm tworzących coś pożytecznego, trwałego, swoją wizję przyszłości. Ta perspektywa musi być jasno widoczna zarówno dla pracowników, jak i potencjalnych zatrudnionych** [Covey04]. Nie powinno być takiej sytuacji, że na moją sugestię szukania zatrudnienia w jednej z największych i najbardziej znanych polskich firm informatycznych mój kolega ze studiów reaguje cynicznym uśmiechem. Dla niego praca tam byłaby plamą na honorze.

Przemysłem nadziei błysnęła jedna z dużych firm, która utworzyła dział rozwoju i na jego czele postawiła młodego, wybitnego człowieka, zwycięzcę prestiżowego konkursu programistycznego. Natychmiast postawił on bardzo ambitne i trudne zadanie przed swoim działem. Z drugiej jednak strony, parę lat wcześniej w innym oddziale tej samej firmy nie dostrzeżono w szeregach pracowników utalentowanego programisty, który sfrustrowany brakiem odzewu i uznania ze strony przełożonych po prostu odszedł z pracy [Buckingham01]. Jeśli polskie firmy chcą konkurować z firmami zagranicznymi, muszą po pierwsze umieć najlepszych przyciągnąć do siebie, a po drugie docenić, uwolnić i rozwinąć ich talent. Muszą postawić przed młodymi informatykami ambitne, bardzo trudne zadania, których realizacja przyniesie realną korzyść społeczeństwu.

Dziś firmy informatyczne działające w Polsce mają złą renomę wśród młodych ludzi. Raz stracone zaufanie trudno jest odzyskać. Jeśli organizacje te nie podejmą wysiłku w celu budowy dobrego imienia, nie ukształtują swojej przyszłościowej wizji w świadomości młodych polskich informatyków dziś, jutro mogą się obudzić bez innowacyjnego, kreatywnego i wydajnego personelu. Oczy młodych ludzi są zwrócone na Zachód.

Andrzej Swędrzyński

Bibliografia

[PNZ04] *Pozwólcie nam zostać!* List otwarty uczestników Konferencji Naukowej *Móc zostać* do Prezydenta, Premiera, Posłów i Senatorów. <http://www.konferencja-pr.pl/list.htm>. Poznań, 12 maja 2004.

[Buckingham01] *Po pierwsze: złam wszelkie zasady. Co najwięksi menedżerowie na świecie robią inaczej.* Marcus Buckingham i Curt Coffman. 83-88970-05-4. MT Biznes sp. z o.o. Warszawa, 2001.

[Covey04] *Zasady skutecznego przywództwa.* Stephen R. Covey. 83-7301-581-7. REBIS. Wydanie II (poprawione). Poznań 2004.

[Herzberg00] *One More Time: How Do You Motivate Employees?* Frederick Herzberg. Harvard Business Review. HBR OnPoint Enhanced Edition. February 1, 2000. 388X.

Andrzej Swędryński ukończył studia informatyczne w 2002 roku w Instytucie Informatyki Politechniki Poznańskiej (specjalizacja: Projektowanie i eksploatacja systemów informatycznych). Zawodowo zajmuje się kierowaniem

projektami informatycznymi w Poznańskim Centrum Superkomputerowo-Sieciowym. Między innymi zarządzał od początku do końca tworzeniem komputerowego systemu rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych, dzięki czemu rekrutacja przebiegała nadzwyczaj sprawnie. Oprócz tego prowadzi projekt dLibra i związaną z nim instalację Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej. Stara się brać czynny udział w życiu społeczności informatycznej. Z własnej inicjatywy zajmuje się w PCSS szkoleniem i edukacją programistów w dziedzinie inżynierii oprogramowania. Od trzech lat regularnie proponuje tematy praktycznych i ciekawych prac inżynierskich realizowanych w ramach Studium Rozwoju Oprogramowania w Instytucie Informatyki Politechniki Poznańskiej. Pomaga w tłumaczeniu na język polski artykułów Joela Spolskiego dotyczących zarządzania projektami. Jest członkiem-założycielem Poznańskiej Grupy Użytkowników Javy oraz członkiem grupy Construx Advocates for SW Best Practices. Jest członkiem ACM, IEEE Computer Society oraz Polskiego Towarzystwa Informatycznego.

studium podyplomowe PTI

Czwarta edycja studium „Zarządzanie projektami informatycznymi”

Polskie Towarzystwo Informatyczne po raz czwarty przystąpiło do organizacji studium podyplomowego z zakresu zarządzania projektami informatycznymi. Najbliższa edycja studium rozpocznie się w październiku 2004. Studia trwają 2 dwa semestry, zajęcia odbywają się w soboty i niedziele, siedem razy w semestrze, w godzinach od 9:00 do 16:00 w hotelu Metropol w centrum Warszawy, co jest bardzo dogodnie dla uczestników dojeżdżających na zajęcia pociągami. Dla studentów hotel Metropol oferuje zniżkę za nocleg.

Wykładowcami na naszym studium jest wiele ciekawych osób. Jedne z pierwszych zajęć prowadzą prof. Wiesław Grudzewski i prof. Irena Hajduk. Robią to wspólnie, wpadając sobie w słowo, dzięki czemu wykład jest ciekawszy i nie nuży słuchacza. Wstępne zajęcia wiodące dla metodologii projektowania prowadzi prof. Zdzisław Szyjewski – prezes PTI. Odbywają się również ciekawe zajęcia w grupach. Nie zdradzę tematu tych zajęć, ale jest on z pozoru szokujący. Wśród uznanych sław na naszym studium jest także prof. Jerzy

Kisielnicki. Wielu wykładowców pochodzi nie z uczelni, lecz z najlepszych firm informatycznych – są to praktycy znający informatykę z nieco innej strony. Wśród nich jest między innymi prezes firmy Rodan Systems, dr Witold Staniszkis, dyrektor firmy GLOBEMA dr Marek Maniecki, a także pani dr Małgorzata Kalinowska-Iszkowska, dyrektor firmy Computerland. Dr Wacław Iszkowski, prezes Polskiej Izby Informatyki i Telekomunikacji prowadzi wykłady na temat prawnych aspektów informatyki. Praktyczne zajęcia przy komputerach odbywają się pod egidą wiceprezesa PTI, a zarazem ogólnopolskiego koordynatora ECDL, dr. Marka Miłosza.

Zajęcia kończą się obroną pracy dyplomowej. Efektem dobrze przeprowadzonej obrony pracy jest świadectwo zgodne z wymogami MENiS oraz Certyfikat PTI z zakresu zarządzania projektami informatycznymi w stopniu podstawowym. Ale zdarza się także, że promotor proponuje pracę w swojej firmie.

Zapisy oraz bliższe szczegóły znajdują się na stronie <http://www.pti.org.pl/>

Jacek Staworzyński

XXI Konkurs PTI

POLSKIE TOWARZYSTWO INFORMATYCZNE ogłasza:

XXI Ogólnopolski Konkurs na najlepsze prace magisterskie z informatyki

W konkursie mogą brać udział dyplomanci studiujący na wyższych uczelniach w Polsce (również obywatele innych krajów), których prace dyplomowe dotyczą informatyki oraz złożyli i obronili te prace w terminie określonym przez regulamin studiów danej uczelni.

Zgłoszenia pracy dokonuje autor (autorzy) pracy, przesyłając pod adres:

POLSKIE TOWARZYSTWO INFORMATYCZNE Oddział Dolnośląski
pl. Strzelecki 20, 50-224 WROCŁAW
tel./faks (71) 329 69 38

w terminie do dnia 10 października 2004 r. następujące dokumenty:

- pracę dyplomową wraz z załącznikami niezbędnymi do dokonania oceny (dyskietka z oprogramowaniem, zaświadczenie o wdrożeniu, kopia publikacji itp.),

- wypełnioną przez autora (autorów) ankietę (formularze ankiet wysłano do dziekanatów i instytutów, dostępne są także u organizatorów konkursu i na www.pti.wroc.pl/),

- zaświadczenie z uczelni, że zgłoszona na konkurs praca została obroniona jako praca magisterska w roku ogłoszenia konkursu, tj. w okresie od 01. 10. 2003 do 30.09.2004.

WYNIKI KONKURSU BĘDĄ OGŁOSZONE NIE PÓ- NIEJ NIŻ DO KOŃCA 2004 r.

NAGRODY: I nagroda – 2000 zł II nagroda – 1600 zł

III nagroda – 1300 zł trzy wyróżnienia po 900 zł

Komisja konkursowa może nie przyznać dowolnej z nagród, bądź podzielić jedną nagrodę między kilka prac. Po zakończeniu konkursu przedłożone prace zostaną zwrócone autorom.

Zapraszamy do udziału w konkursie.

DOLNOŚLĄSKI ODDZIAŁ PTI
www.pti.wroc.pl/

sprostowanie

W opublikowanym numerze 3-4/2004 Biuletynu PTI znalazły się zauważone przez Czytelników błędy literowe, które redakcja pragnie w niniejszej notatce sprostować:

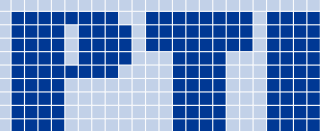
- relacja z uroczystości rozdania nagród laureatom XX Konkursu PTI na najlepsze prace magisterskie:

Sponsorem konkursu była firma PROKOM

– nowo przyjęty członek PTI:

Leszek Maciaszek

Przepraszamy za niezauważone przez nas pomyłki

Polskie Towarzystwo Informatyczne
Biuletyn nr 5-6 (212-213)
Rok XXIII, maj-czerwiec 2004
Redaktor: dr inż. Ewa Łukasik
e-mail: biuletyn@pti.org.pl
tel. (61) 665 23 73, faks (61) 877 15 25
Instytut Informatyki, Politechnika Poznańska
ul. Piotrowo 3a, 60-965 Poznań

Polskie Towarzystwo Informatyczne
Zarząd Główny
al. Solidarności 82a m. 5, 01-003 Warszawa
tel./faks (22) 838 47 05
e-mail: pti@pti.org.pl
Prezes: prezes@pti.org.pl
Sekretarz Generalny: sekretarz@pti.org.pl
<http://www.pti.org.pl>

Wydawca: Wydawnictwo „NAKOM”
e-mail: wydawnictwo@nakom.com.pl
<http://www.nakom.com.pl>
Nakład: 1850 egz.